

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 6Co/469/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5914208145
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 10. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Miroslav Šepták
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2015:5914208145.1

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v právnej veci navrhovateľov: 1/ MVDr. H. Z., V., nar. XX.XX.XXXX, bytom V. č. XXX, 2/ Prom biol. X. T., nar. XX.X.XXXX, bytom P. S., Q. č. XXXX/XX, zastúpení spoločnosťou Hudzík & Partners, s.r.o., so sídlom Poprad, Mnoheľova č. 830/15, proti odporkyni: MVDr. Q. S., PhD., bytom J. č. XXX, zastúpená advokátom JUDr. Mariánom Jurkovcom, so sídlom P. S., M. R. B. č. XXXX, o porušenie autorského práva, v konaní o odvolaní navrhovateľov proti rozsudku Okresného súdu Ružomberok č. k. 3C/172/2014-318 zo dňa 13. mája 2015, takto

rozhodol:

Rozsudok Okresného súdu Ružomberok č. k. 3C/172/2014-318 zo dňa 13. mája 2015 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Okresný súd napadnutým rozsudkom zamietol žalobu, ktorou sa navrhovatelia domáhali ochrany z titulu porušenia ich autorského práva v zmysle príslušných ustanovení zákona č. 383/1997 Z. z. Autorský zákon. Zároveň týmto rozsudkom rozhodol podľa § 151 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“), že o trovách konania bude rozhodnuté do 30-tich dní po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že vzhľadom na povahu a charakter diela spoluautorov (dielo, ktoré vzniká tvorivou činnosťou dvoch alebo viacerých autorov ako dielo jediné, ku ktorému patria práva všetkým autorom spoločne a nerozdielne), ako aj s ohľadom na právo dielo použiť, ktoré v zmysle § 17 ods. 2 Autorského zákona prislúcha všetkým spoluautorom, mal za to, že v danom prípade ide o nerozlučné procesné spoločenstvo a v takom prípade je potrebné, aby na strane žalujúcej vystupovali všetci spoluautori predmetného diela. Je logické, že pokiaľ článok publikovaný v časopise Veterinárstvi č. 07/2002 vznikol činnosťou viacerých autorov, pričom len dvaja z nich sa v aktuálnom konaní domáhajú ochrany autorského práva uverejnením ospravedlnenia v periodiku Roľnícke noviny, v prípade vyhovenia žaloby a uloženia povinnosti odporkyni ospravedlniť sa, takýto výsledok konania (výrok rozsudku) by sa potom dotýkal aj ostatných spoluautorov, ktorí však nie sú účastníkmi konania.

Zo samotného žalobného petitu vyplýva, že navrhované znenie ospravedlnenia zasahuje aj do práv tretích osôb, a to A. K. a V. S., ktorí však nie sú účastníkom predmetného konania, keďže na strane navrhovateľov ide o nerozlučné procesné spoločenstvo, bolo potrebné, aby ako navrhovatelia v konaní vystupovali všetci spoluautori predmetného diela. Predmet súdneho konania sa týka aj iných osôb ako účastníkov konania, napriek tomu navrhovatelia požadujú, aby sa rozhodlo aj o ich právach a oprávnených záujmoch. Na základe uvedeného súd potom z dôvodu nedostatku aktívnej vecnej legitímácie žalobu v celom rozsahu zamietol.

Záverom si súd dovoľil poukázať i na znenie Smernice č. 25 zo dňa 11.09.2000 o zodpovednosti a právomoci riadiacich a ostatných odborných pracovníkov, ktorá je súčasťou Príručiek kvality a s ktorou boli oboznámení všetci zamestnanci, vrátane navrhovateľov, pričom v zmysle ustanovení tejto smernice je potrebné mať predchádzajúci súhlas na použitie výsledkov výskumu, a to od riaditeľa, resp. štatutárneho zástupcu ústavu. Výsledky realizovaného výskumu boli bez súhlasu riaditeľa, resp. štatutárneho zástupcu organizácie publikované v odbornej tlači, čo nebolo medzi účastníkmi

konania sporné, nakoľko aj navrhovatelia potvrdili, že súhlas odporkyni na použitie výsledkov výskumu, ktorá bola v pozícii riaditeľky Štátneho veterinárneho ústavu Dolný Kubín, nežiadali, za udelenie súhlasu nemožno považovať súhlasné stanovisko navrhovateľky Z/, ktorá nie je riaditeľom/štatutárnym zástupcom organizácie. Možno teda ustáliť, že výsledky výskumu boli použité v rozpore so zákonom, pričom v zmysle rímsko-právnej zásady, z neprávania môže vzniknúť právo (nemo plus iuris ad alium transfere potest, quam ipse habet).

Proti rozsudku okresného súdu podali v zákonnej lehote odvolanie navrhovatelia, ktorí sa domáhali jeho zmeny a vyhovenia žalobe v celom rozsahu. V prípade ochrany autorského práva sa tejto ochrany môže domáhať každý zo spoluautorov samostatne. Súd prvého stupňa nesprávne spája ustanovenie § 17 Autorského zákona s právom autorov, resp. spoluautorov na ochranu autorského práva, ktoré je upravené v § 44 Autorského zákona. Je zrejmé, že súd prvého stupňa nerozlišuje medzi právom autora, resp. spoluautorov na používanie diela podľa § 17 Autorského zákona a medzi právom autora, resp. spoluautorov na ochranu pred ohrozením alebo porušením autorského práva podľa § 44 Autorského zákona. Pri použití diela sú pôvodnými nositeľmi práva všetci spoluautori. To znamená, že o používaní diela rozhodujú spoluautori spoločne a v prípade, ak by jeden zo spoluautorov nedal súhlas na jeho používanie, ostatní spoluautori majú možnosť domáhať sa používania diela súdnou cestou. Iná situácia nastane, ak osoba odlišná od spoluautorov neoprávnene bez súhlasu spoluautorov zasiahne do ich autorského práva. V takomto prípade je oprávnený domáhať sa ochrany autorského práva každý zo spoluautorov samostatne a v danom prípade nejde o nerozlučné spoločenstvo na strane účastníkov konania. Argumentácia okresného súdu je nesprávna aj z dôvodu, že spoluautor by sa nemohol domáhať ochrany v prípade, ak by niektorý z nich zomrel alebo v prípade, ak by bol spoluautorom cudzinec a pod. Odvolatelia upriamili pozornosť na obdobnú situáciu, keď sa ochrany domáha podielový spoluvlastník samostatne a bez súhlasu ostatných spoluvlastníkov, čo je v zmysle ustálenej judikatúry prípustné. Navrhovatelia tiež nesúhlasili s názorom okresného súdu, že predmet konania sa týka aj iných osôb ako účastníkov konania. Pokiaľ boli v petite návrhu označení aj ďalší spoluvlastníci, uvedené slúžilo len na presnú identifikáciu dotknutého diela a nevyjadrovalo potrebu ochrany práv týchto osôb. Napokon odvolatelia vyslovili nesúhlas s argumentáciou okresného súdu ohľadom použitia výsledkov výskumu v rozpore so zákonom a namietali, že v tejto časti nebolo rozhodnutia náležite odôvodnené.

Odporkyňa vo vyjadrení k podanému odvolaniu žiadala napadnuté rozhodnutie ako vecne správne potvrdiť. Uviedla, že v prípade navrhovateľov a ďalších spoluautorov sa jedná o nerozlučné procesné spoločenstvo, a preto bolo potrebné, aby všetci vystupovali v konaní. Tiež súhlasila so závermi súdu o nezákonnom použití výsledkov výskumu v diele.

Krajský súd, ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.), preskúmal rozsudok okresného súdu v rozsahu vyplývajúcom z ustanovenia § 212 ods. 1 O.s.p. a bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. toto rozhodnutie v zmysle ustanovenia § 221 ods. 1 písm. h/ O.s.p. zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

Podľa § 221 ods. 1 písm. h/ O.s.p. súd rozhodnutie zruší, ak súd prvého stupňa nesprávne vec právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav.

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Podstatou rozhodnutia okresného súdu bolo konštatovanie, že ochrany autorského práva vo vzťahu ku dielu vytvorenému viacerými spoluautormi sa môžu domáhať len všetci títo spoluautori a v konaní tak musia vystupovať v tzv. nerozlučnom spoločenstve (§ 91 ods. 2 O.s.p.). S týmto názorom sa krajský súd nestotožnil.

Pre posúdenie, či sa jedná o samostatné alebo nerozlučné spoločenstvo, je rozhodná povaha predmetu konania vyplývajúca z hmotného práva; tam, kde hmotné právo neumožňuje, aby predmet konania bol prejednaný a rozhodnutý samostatne voči každému spoločníkovi, ide o nerozlučné spoločenstvo. Väčšina spoločenstiev účastníkov má povahu samostatného spoločenstva. Samostatnými spoločníkmi

sú aj solidárne zaviazaní dlžníci, resp. solidárne oprávnení veritelia. Nerozlučné spoločenstvo vzniká najčastejšie tam, kde sú účastníkmi konania dedičia; väčšinou preto, že vstúpili do konania namiesto poručiteľa alebo že predmetom konania je spor o dedičské právo alebo že uplatňujú nároky týkajúce sa majetku poručiteľa, ktorý doposiaľ nebol v dedičskom konaní vyporiadany. O nerozlučné spoločenstvo ide rovnako napr. v konaní o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, o určenie rodičovstva, v konaní o určenie neplatnosti dobrovoľnej dražby a pod. Všetky spomínané prípady majú spoločný znak - povaha predmetu konania vyžaduje vydanie meritórneho rozhodnutia, ktoré bude zaväzovať všetkých účastníkov; rozhodnutie s účinkami len voči niektorým z nich by v takýchto konaniach strácalo zmysel, malo len akademický charakter, nevyriešilo by s konečnou platnosťou existujúci spor a viedlo by k produkovaniu ďalších súdnych konaní.

Na ilustráciu preto dáva odvolací súd do pozornosti napr. konanie o určenie, že vec patrí do dedičstva, kde rozhodnutie musí byť vydané za účasti všetkých dedičov, pretože jeho následná záväznosť má významné právne dôsledky pre rozhodovanie dedičského súdu. V dedičskom konaní je totiž okruh účastníkov striktné stanovený zákonom (§ 175b O.s.p.) a rozhodnutie o určení, že vec patrí do dedičstva, musí mať účinky voči všetkým týmto účastníkom, inak by bolo v konaní nepoužiteľné, lebo by nezaväzovalo každého z dedičov. Obdobne v prípade konania o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva sa toto musí týkať všetkých spoluvlastníkov, pretože bez účasti niektorého z nich by rozsudok strácal akýkoľvek zmysel -nezaväzoval by toho, kto nebol v konaní účastný a výsledok vyporiadania by nemohol byť uskutočnený.

Procesnými dôsledkami nerozlučného procesného spoločenstva (§ 91 ods. 2 O.s.p.) sú tie že a/ rozhodnutie súdu sa týka všetkých spoločníkov (s rovnakým výsledkom), b/ práva a povinnosti spoločníkov sú nerozlučné, c/ procesné dôsledky rozhodnutia sa týkajú všetkých spoločníkov, čoho dôsledkom je aj to, že úkon niektorého zo spoločníkov sa týka všetkých spoločníkov. Naopak samostatné procesné spoločenstvo vychádza zo samostatnej pozície každého z účastníkov a títo môžu vykonávať úkony v spore len s individuálnymi účinkami a bez zreteľa na ostatné osoby vystupujúce na rovnakej procesnej strane (napr. späťvzatie žaloby, uznanie nároku, vznesenie námietky premlčania a pod.)

Hmotnoprávne postavenie viacerých spoluautorov definuje Autorský zákon v ustanovení § 7, podľa ktorého dielom spoluautorov je dielo, ktoré vzniklo vlastnou tvorivou duševnou činnosťou dvoch alebo viacerých autorov ako dielo jediné, ku ktorému patria práva všetkým autorom spoločne a nerozdielne. Obsah autorského práva je podrobne definovaný v ustanoveniach § 16 Autorského zákona.

Podľa § 17 Autorského zákona pri diele spoluautorov sú pôvodnými nositeľmi práva dielo použiť všetci spoluautori.

Podľa § 44 ods. 1 Autorského zákona autor, ktorého právo bolo porušené, môže sa domáhať najmä toho, aby sa porušovanie jeho práva zakázalo, následky porušenia odstránili a aby sa mu poskytlo náležité zadosťučinenie. Ak vznikla porušením práva autorovi závažná ujma nemajetkovej povahy, má autor právo na zadosťučinenie v peňažnej sume, ak sa priznanie iného zadosťučinenia nejaví ako postačujúce; výšku peňažného zadosťučinenia určí súd, ktorý prihliada najmä na rozsah vzniknutej ujmy, ako aj na okolnosti, za ktorých došlo k porušeniu práva.

Treba prisvedčiť argumentácii okresného súdu, ktorý vychádzal z ustanovenia § 17 Autorského zákona keď konštatoval, že pre použitie diela sa vyžaduje súhlas všetkých spoluautorov. Takýto úkon všetkých autorov jedinečného diela však má výlučne hmotnoprávny charakter a jeho realizácia viazaná na prejav vôle všetkých tvorcov prirodzene vyplýva z ich autorskej činnosti na spoločnom diele. Právo ochrany uplatnené v súdnom konaní však nemožno stotožniť s právom na použitie diela, tak ako to učinil súd prvého stupňa, keď následne vyvodil, že nárok možno v konaní uplatniť len všetkými spoluautormi diela, ktorí mali v konaní vystupovať ako nerozluční spoločníci. Rozhodnutie súdu na základe žaloby vo veci porušenia autorského práva nemusí zaväzovať všetkých spoluvlastníkov, pretože takéto dôsledky nepožaduje žiadne hmotnoprávne ustanovenie. Odvolací súd upriamuje pozornosť na vyššie formulovaný výklad, kde vyvodzoval podstatu nerozlučného spoločenstva z konkrétnych ustanovení, ktoré vytvárajú predpoklady pre vznik takého druhu procesného spoločenstva. Nerozlučnosť spoločenstva spoluautorov však nemožno vyvodiť zo žiadnej právnej úpravy a nedá sa zároveň vysloviť záver, že by rozsudok vyhlásený v konaní o ochrane autorského práva musel byť záväzný voči všetkým spoluautorom. Účinky rozsudku môžu smerovať aj len voči jednému spoluautorovi bez zreteľa na ostatných, ktorí ochranu v súdnom konaní nežiadali. Význam rozsudku spočíva v reparácii dotknutého individuálneho práva jednotlivého spoluautora a jeho výkon nie je závislý na uplatňovaní

práva iným spoluautorom. Žiada sa zdôrazniť, že práva spoluautorov majú solidárny charakter (vyššie citované ustanovenie § 7 Autorského zákona) a preto je ich realizácia možná aj samostatne, ak zákon neurčuje inak (napr. nakladanie s dielom je viazané na jednomyseľný súhlas spoluautorov). Napokon uvedené závery možno podporiť aj odkazom na podstatu aktívnej solidarity ako hmotnoprávneho spoločenstva, ktoré však nevytvára zákonite procesné nerozlučné spoločenstvo (Lavický, P.: Solidární závazky, Nakladatelství C. H. Beck, 2004, str. 140).

Právo ochrany spoločného diela nevyplýva z obsahu výsledku tvorivej činnosti spoluautora, ale nadväzuje na vonkajší neoprávnený zásah do autorského práva. Tento zásah pritom nemusí znamenať rovnakú intenzitu porušenia práva vo vzťahu ku každému spoluautorovi, resp. každý zo spoluautorov môže porušenie práva pociťovať rôzne. Z podstaty veci je preto vylúčené požadovať od spoluautorov, aby sa spoločnou aktivitou domáhali ochrany svojich práv, pokiaľ sa niektorý z nich necíti byť nijako dotknutý neoprávneným zásahom.

Za správnu považoval odvolací súd argumentáciu odvolateľov aj ohľadom analógie posudzovanej právnej otázky s právom na ochranu uplatnenú spoluvlastníkom veci. „Právo domáhať sa ochrany predmetu spoluvlastníctva voči neoprávneným zásahom zo strany tretích osôb patrí spoluvlastníkom spoločne, ale zároveň aj každému z nich samostatne, bez toho, aby k tomu bol súhlas druhého spoluvlastníka potrebný. Pretože každý zo spoluvlastníkov musí mať možnosť dovolať sa ochrany, je preto tiež legitimovaný na podanie žaloby o vydanie neoprávnene zadrživanej veci“ (R 10/1990). Obdobne sa k možnosti podania negatívnej žaloby zo strany aj len jedného spoluvlastníka vyjadril Najvyšší súd SR v rozhodnutí sp. zn. 1Cdo/69/2006.

V nadväznosti na uvedený výklad považoval krajský súd procesné spoločenstvo navrhovateľov za samostatné, ochranu autorského práva vo vzťahu ku dielu vytvoreného činnosťou viacerých spoluautorov mohli požadovať aj len niektorí spoluautori, ktorým prináleží individuálne právo navrhnúť súdu vydanie rozsudku vo veci namietaného zásahu do tvrdého práva. Navrhovatelia mohli teda podať žalobu bez zreteľa na ostatných spoluautorov a žiadať vyhlásenie rozsudku len vo vzťahu k nim.

Pokiaľ ide o charakter diela vytvoreného navrhovateľmi a ktoré malo byť neoprávnene použité odporkyňou, k tomu sa vyjadril už Najvyšší súd SR uznesení č. k. 3Cdo/29/2011-260 zo dňa 29.5.2014, keď konštatoval, že sporný článok nemá znaky zamestnaneckého diela (§ 17 ods. 5 Autorského zákona); článok nebol vytvorený za účelom plnenia pracovných povinností navrhovateľov 1/ a 2/, ani na príkaz zamestnávateľa. Sama skutočnosť, že bývalý zamestnanec po skončení pracovného pomeru u zamestnávateľa vytvoril také dielo, pri ktorom vychádzal zo svojich poznatkov alebo skúseností, ku ktorým dospel alebo ktoré získal pri plnení pracovných úloh vyplývajúcich z už skončeného pracovného pomeru (v danom prípade z výsledkov výskumu), nezakladá právnu povahu ním vytvoreného diela ako zamestnaneckého diela.

Uvedeným názorom dovolací súd zaujal stanovisko k povahe diela, ktoré bolo zjavne vytvorené bez zreteľa na pracovnoprávny vzťah existujúci v minulosti. Pokiaľ dielo nemohlo byť posúdené ako zamestnanecké, potom neboli správne závery súdu prvého stupňa týkajúce sa porušenia vnútorných predpisov zamestnávateľa o potrebe súhlasu na použitie výsledkov výskumu, keďže tieto interné pravidlá nemohli zaväzovať osobu nemajúcu status zamestnanca.

V novom rozhodnutí vo veci samej prvostupňový súd nanovo rozhodne o náhrade trov tak prvostupňového, ako aj odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O. s. p.).

Rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 2 za, 1 proti.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.